

Dzisōj położprawiōm ło... gowie, bo jak to stare ludzie gōdajōm: „Co gowa to rozum, a co dupa to smrōd”! I bydzie to deczko poduk Stanisława Ligonja. Ze gowōm niy ma tak letko! Wszyjsko dzisiōj na tym gryfnistym ŗwiycie mō na isto GOWA. I ludzie, i gadzina, tymu jesce kapusta tela, co ta kapuściannō gowa rozeznowo sie łod gowy czowiyka tym, iże je na isto moc przidajnō i festelnie **użytniō**! To wszyjsko wyjndzie dalszij.

Dzisiyjsze dziōłchy, frele, samotne niy majōm gowy ino gōwecki nikiej te ci sztrachecele, szpyndliki abo knolki łod ołberiby. Kej ci jednakowōż takō sztrachecla bez gōwecki przidō sie na psinco, to u ludzi niy – je ci blank na łopach. Ludzie blank bez gowy łostowajōm srogimi posłōma, ministrōma. We szuli juzaś to roztomajtymi zortami gōwek sōm: nōgōwki, łōmigōwki i pōłgōwki. Ze inkszych zortōw gowy mōmy jesce gowa familije, kerō to gowa je ino przidajnō do dōwaniō na wszyjsko dlō wszyjskich, do podszrajbowaniō borgu we jakimsik banku. Krōm tego mōmy ci jesce gowy państwa, kerymi niy zawdy mogymy sie we ŗwiycie asić. Mōmy tyż i gowy kościoła, „biōłogowy” a ponyftorzi majōm gowy na karku. Ino ci take makrele, dorsze i zardiny blank niy majōm gowōw.

We gowie driny siedzi wdycki filip, znaczy sie mōzg. We mōzgu mōmy roztomajte szlagfesty (po łacińsku – „ślakgotrefy”), łoblōnkanie, łopańtanie abo pobelōntanie filipa a we dobryj kacznie mogymy sie tyż wrōłz łobsztalować smažōnka na ŗtyruch jajcach ze ŗwińskim mōzgym, abo tyż i parszczōny mōzg na brōłtsznicie i to ci je cheba... nōjszmektniyjsze.

Do porzōmnyj gowy przinoleži gryfny hut bez kerego łosobliwie niy poradzōm żyć baby. Chopowi hut na gowie dodōwo powōgi i słōszności. Chocia, tyż ci niy kōždymu, bo znōm takich, kerzy pyndalujōm na kole ale ze hutym na gowie. Juzaś Bajeroiki zawdy łōtajōm bez lato ze maluśkim hutkiym ze szwancym na gowie. Na gowie kobyty spiyrō sie stōranie ło cōłkie łobyjńście, nō i kupa kudłōw, weli, chechli, grzybiyni, szpangōw a ku tymu szlajfkōw, faborkōw i maszkōw. Baby niy muszōm sie, bo robi to za nie frizyrka. Ale skany brać na to pijōndze? Nō, to już je starość gowy łod chopa. Nōjsrogszō przidajnōść majōm golace, kerym sie jesce nigdy tak dobrze niy wydłō jak terōzki. Przeca już tyż blank niy mōmy terōzki wszandy golacōw, ino naobkoło prospiyrujōm take „zalōny frizijyrskie” abo „fabriki frizur”! Juzaś wiynkszōściōm na gowach chopōw kudłōw niy nastyknie, bo łod tyj cōłkij utropy napoczynajōm już we modych latach wartko wylazować i wtynczōs idzie bele kaj ujzdrzić jajcate, baniate, afiate gowy u niyftorych poszmarowane gutaliny.

użytni – użyteczny, poręczny, praktyczny; użytni – szlachetny, zacny, zbożny;
użytji – potulny, grzeczny, skruszony;

Tajla drugō

We gowa wrōżō sie bez kielanōście lōt szuli, nōjroztomajtsze użytynie i przidajne wiadōmości, kere jednym ci łostowajōm we gowie aże do zwiykowaniō, a inkszym juzaś wszyjsko jednym daklym do gowy wlazuje a tym drugim juzaś wyfurgnie i do łostatka sōm take istne blank iptowate. Na samō gowa wciyrō sie terōzki nōjroztomajtsze pōmady, szmiyry, łoliwy i szampōny, coby niyftorym niy capiōło siano ze palicy. We gowach politykōw lyngnōm ci sie roztomajte cygaństwa, kminiynie i inksze duperszwance i pierdoły. Ze gowy moge tyż bele co wyfuknōńć, choby jakisik filip ze kōnopiōw abo jak przitrefiyło jednemu starożytniymu bōżkowi Zeusowi – szykownistō Pallas Atena. Wojōk-rekrut mō wdycki we gowie siano i miyrwa. Łotwartō juzaś gowa mō alwokat, mokrō gowa mō mecheł i waryjōt, zmytō gowa mō porzōnd żyniaty a juzaś niymocno, chorō gowa majōm wszyjskie, fłore łoglōndajōm ci ta naszō telewizyjō abo cytajōm nasze cajtōngi. Ciynżko gowa mō zaobycz pisōrz abo dichter i kōždy łochlapus i ślywus. Bo te piyrsze śnich szkryflajōm te roztomajte gyszichy a inksze, i to niy myńsze ipty, je czytajōm. I niyskorzij, ta jejich rozwidniokowō gowa jak zdrzało bania, driny glingajōm srogachne gloki za rajōm ze łodglōsym roboty jakigosik łogrōmniastygo werku, wszyjsko boli i targō, kōždō szkucina na ciyle, co ani ci leżeć, ani zicować, ani stōć, ani chodzować, ani ślepać, ani ćkać... nō katastrofa. I ani połowina tego obyczajnygo myślōnku we filipie, kery bezmać legnōł sie we gowie. Dylyrka i dymolka umysłōwō. Filip we tajlach. Aże dziw, iże możnō sie po czymsik takim jesce jakosik pozbiyrać. I gowa we keryj sie utargōł fylm. A kejby sie chopōm niy utargōł zawdy we gowie fylm przy gorzōle, to by ci łone pewnikiym ustali ślepać. Bo przeca zawdy ino pamiyntajōm wszyjsko ci do tego czasu, kej jesce bōło jim moc przijymnie – reszt na zicher to pamiyntō we swojij gowie – baba! Nale, ze gowōm niyftorych moge być ci blank gyferlich, bo przeca gowy niyftorych posłōw, synatorōw, magistrackich rajcōw i byamtrōw wylywajōm ze sia tela wody, iże szłoby na isto śniōm ślywać drōgi i hulice, i uszporować we miastach i gminach cōłke miechy złociokōw. Mocka naszych ludzi traci drugda gowa, kej grōzi jim nōjmyńszo chocia grōza. Na tyn przimiyr jakosik nōgło rewizyjō kasy, byzuch policajta abo skorzyjsze przikludzynie sie baby ze zanatoryjōm. Szkolorz, kery mō jakosik protekcyjō, chmotyrstwo abo łojca rehtora, mō... dobrō gowa. Juzaś ło czowieku, kerymu sie darzi, kery wygrōł sroge pijōndze we Totka gōdajōm, iże **mō mazel**, mō srogō gowa abo, iże mō gowa na karku. Na gowa, na łeb piere sie niyprzociela a taki wōdz, kerymiu sie to przitrefiōło markiyruje i zadziyrō gowa do gōry.

mieć mazel – udawać się, udać się, szczęścić się, wieść się, poszczęścić się, powieść się,

Tajla trzeciō

Wszyjskie politykery (a miarkujecie to przeca przy kōždym welōnku) i chyntne do tego fachu kandydacy na posłōw, synatorōw, rajcōw i birgymajstrōw lōmiōm sie fōrt gowa, coby sam wypokopić nowe cygaństwo, kerymi kcōm łogupić nōs łobywateli łō gowach deczko za knap na jejich wynokwianie. Wszyjskie juzaś nasze baby, babeczki, frele, mamzele, rzitule, raszple, tyn cōłki fraucimer naobkoło ciyngiym tyż lōmie se gowa łō to, jak tyż ci nōm, chopōm zawrōcić... gowa, cobychmy boroki lajstnyli jim nowy hut, nowy kostim abo jakisik pelcmantel. A majōm łone jedyn medikamynt na to jak nōm sfyrtać gowa. Napoczyno jich festelnie boleć... gowa i zetwō to tak dugo, aże chop blank niy straci gowa i wybuli betki na to, co tyż sie to takō jedna ze drugōm mamzela ubzdała.

Po gowie tymu **borajstwu** chopowi skoce zawdy baba, świekra i dziecka, kerym to dzieckōm kej sie jich niy czoso skokajōm abo szpacyrujōm figlōjzy. Tu ale gynal klapuje szykownō powiarka, co łod przibytku gowa niy boli!

Poradzōm tyż gowy zawrōcać paniczki szwockōm i kaufmanōm. Łod fuszōłki do gowy bierze miara krejczy abo murchla, keryj wlejziesz na plynckiyrz, na kurzi ślyp abo keryj niy ślejziesz we sztrasynbance ze zica. Gowa abo fusisko zawiyszō wdycki winowaty chachōr, kerymu takō razinku dorada dōł jejigo anwalter. Juzaś gowōm pierē łō mur we hereszcie lecy jaki winowaty, ale ino kej gawcy bez kuklok heresztancki szucman. Tyż jesce gowōm kiwō za plecyskami swojigo chopa jejigo starō, a to skuli tego, coby skōzać, iże łōna zawdy mō prawie. We gowa prōbuje sie trefić we szynku flaszkami, glaskami abo zajdlami a juzaś w dōma szanobliwe ludzie (znacy baba, rzōdzij chop) bierōm sie do tego nudelkula abo szykowny sebuwacz. Do gowy wlazuje zawdy gorzōła i piwo. Jednymu barzij, inkszymu mynij nale wlazuje i niyskorzij poradzi sfalić ze szłapōw bali i nōjsrogszego chopa. Niyftorym to ci juzaś zelter poradzi piznōnić do gowy kej mu fto spatrzy nowō sztela abo sōm poradzi sie zwytrnōnić kole zesła, łod kerego niyskorzij niy bydzie go szło łodchlastnōnić. Za starego piyrwyj, to gowa niyftorym poradziyli uchlastnōnić topōrym ale terōzki to sie gowy rzyźbi, maluje, strzidze i goli. Przy wojōkach, u policajtōw i szucmanōw gowy potrza do noszyniō czopki. Na gowie stōwajōm kōmedijanty, fusbaloki kepkujōm gowōm, boksery pierōm drugich we gowa a juzaś przy ringowaniu sie szportlery stōwajōm na gowie.

Nō, i można terōzki jesce na łostatek gōdō sie, co „boligōwka” to szykownō szkolnō wymōwka a mōndryj gowie dosik na słowie!

borajstwo – nieborak, nieboraczek, biedaczysko, mizerak, biedactwo, niebożatko, nieszczęśnik,